

II. नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्तेऽग्रस्वर्चिषे ।

अन्यास्तेऽग्रस्मत्तपन्तु हेतयः पावकोऽग्रस्मभ्यः शिवो भव ॥ ११ ॥

का° [१८. ३. ५.] उभयमादाय चित्यारोहणं नमस्तऽइति । हिरण्यशकलसहितं सुक्स्थमाज्यम् दधिमधुघृतकुशमुष्टियुता पात्री एतद्वयमादायाध्वर्युश्चित्याग्निमारोहति ब्रह्मयज्ञमानौ तु अग्नेर्दक्षिणत उपविशत इत्यर्थः ॥ अग्नेयी बृहती लोपमुद्रादृष्टा । हे अग्ने ते तव शोचिषे शोचनहेतवे तेजसे नमोऽस्तु । कीदृशाय शोचिषे हरसे हरति सर्वरसानिति हरः तस्मै हरतेरसुन्प्रत्ययः । ते तव अर्चिषे पदार्थ-प्रकाशकाय तेजसे नमोऽस्तु । अन्यदुक्तम् ॥ ११ ॥

a. नृषदे वेद् । b. अप्सुषदे वेद् । c. बर्हिषदे वेद् ।

d. वनसदे वेद् । e. स्वर्विदे वेद् ॥ १२ ॥

का° [१८. ३. ६.] स्वयमातृष्णायां पञ्चगृहीतं जुहोति नाभिवद्विरण्यादर्शनं च नृषदे वेडिति प्रतिमन्त्रम् । आरुह्य स्वयमातृष्णायां पञ्चगृहीतं जुहोति पञ्चमन्त्रैः नाभिवदिति दक्षिणांसश्रोणिद्वयोत्तरांसमध्येषु तत्र हिरण्यं पश्यन्नित्यस्ति तदत्र नेत्यर्थः ॥ पञ्चाग्नेयानि यज्ञेषु देवी बृहती देव्यः पङ्क्तयः अत्या देवी बृहती । नृषु मनुष्येषु जठराग्निद्वयेण तिष्ठतीति नृषत्प्राणस्तस्मै वेद् रुविर्दत्तम् वेद्शब्दः स्वाहाकारार्थः प्रत्यक्षं वै तद्यत्स्वाहाकारः प्रत्यक्षः सोत्तरवेदिर्वेद्वारेणोमां परो-ऽक्षं वै तद्यद्वेद्वार इति [१. २. १. ७.] श्रुतेः तथा नृषदे वेडिति प्राणो वै नृषन्म-नुष्या नरस्तद्योऽयं मनुष्येषु प्राणोऽग्निस्तमेतत्प्रीणातीति [१. २. १. ८.] ॥ अप्सु उदकेषु और्विद्वयेण सीदतीत्यप्सुषत् । योऽप्स्वग्निस्तमेतत्प्रीणातीति [८.] श्रुतेः ॥ बर्हिषि यज्ञे आरुवनीयादिद्वयेण सीदतीति बर्हिषत् बर्हिषु ओषधीषु तिष्ठती-ति वा तस्मै वेडस्तु । बर्हिषदे वेडिति य ओषधिष्वग्निस्तमेतत्प्रीणातीति [८.] श्रुतेः ॥ वनं वृक्षसमूहस्तत्र दावाग्निद्वयेण सीदतीति वनसत्तस्मै वेद् । वनसदे वेडिति यो वनस्पतिष्वग्निस्तमे° ॥ स्वः स्वर्गे आदित्यद्वयेण विद्यते स्वर्वित् वि-द्यतिः सीदत्यर्थः यद्वा स्वरादित्यं विन्दते स्वर्वित्तस्मै वषडस्तु ॥ १२ ॥

ये देवा देवानां यज्ञिया यज्ञियानाः संवत्सरीणमुप भागमासते ।